

ματάκι

ματάκι, το, ουσ. [υποκορ. του ουσ. μάτι]. **1.** το κλείσιμο του ματιού σε γυναίκα με πονηρό σκοπό ή γενικά το κλείσιμο του ματιού ως χαιρετισμός από κάποια μικρή απόσταση ή ως σύνθημα, για το ξεκίνημα ή την αποφυγή κάποιας ενέργειας, ανάλογα με την περίπτωση. **2.** μικρή γαλάζια χάντρα, που κρεμούν σε εμφανές μέρος στα ρούχα μωρού, γιατί, σύμφωνα με τη λαϊκή δοξασία, αποτρέπει τη βασκανία: «κάθε φορά που έβγαζαν βόλτα το μωρό, κρεμούσαν ένα ματάκι στο ζιπουνάκι του για να μην το βασκάνουν». **3.** μικρή τρύπα στην πόρτα της εισόδου σπιτιού που χρησιμεύει για να ελέγχει κανείς, πριν ανοίξει, ποιος είναι ο επισκέπτης·

- *βάζω ματάκι*, κρεμώ σε εμφανές μέρος των ρούχων μου, ιδίως σε ρούχα μωρού, μικρή γαλάζια χάντρα, που, σύμφωνα με τη λαϊκή δοξασία, αποτρέπει τη βασκανία: «έγινε κοτζάμ παλικάρι κι η μάνα του του βάζει ακόμα ματάκι στα ρούχα του για να μην το βασκάνουν»· βλ. και φρ. *βάζω μάτι*, λ. [μάτι](#)·

- *κάνω ματάκι*, **α.** κλείνω το μάτι μου σε γυναίκα με πονηρό σκοπό: «μια ώρα της έκανα ματάκι, αλλά αυτή δεν έπαιρνε χαμπάρι». **β.** κλείνω συνθηματικά το μάτι μου σε κάποιον για το ξεκίνημα ή την αποφυγή κάποιας ενέργειας, ανάλογα με την περίπτωση: «μόλις είδα τον μπάτσο να πλησιάζει, τους έκανα ματάκι να φύγουν». **γ.** προσπαθώ να γίνω αντιληπτός, προσπαθώ να επικοινωνήσω με κάποιον από κάποια μικρή απόσταση: «ευτυχώς είδε το ματάκι που του 'κανα και πλησίασε προς το μέρος μου». **δ.** είδος χαιρετισμού από μικρή απόσταση: «καθώς περνούσε του 'κανα ματάκι κι αυτός ανταπόδωσε το χαιρετισμό»· βλ. κ. φρ. *κάνω μάτι*, λ. [μάτι](#)·

- *ματάκια μου!* προσφώνηση τρυφερότητας σε αγαπημένο πρόσωπο με την έννοια αγάπη μου, φως μου: «έλα δω, ματάκια μου, που έχω καιρό να σε δω!»·

- *της (του) κάνω ματάκι ή της (του) κλείνω (το) ματάκι*, βλ. φρ. *της (του) κλείνω (το) μάτι*, λ. [μάτι](#)·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας